

Centrum Edukacyjne Przystanek Historia

<https://centrumedu.ipn.gov.pl/ph/archiwum-1/2018/6556,Z-kamera-po-PRL-u-5-marca.html>
20.04.2024, 16:41

Z kamerą po PRL-u - 5 marca

5 marca (poniedziałek), godz. 17.00

Portrety funkcjonariuszy - obraz aparatu represji w kinie - wykład prof. Piotra Zwierzchowskiego z cyklu Z kamerą po PRL-u.

W wizerunku aparatu bezpieczeństwa w polskim filmie fabularnym interesujące jest nie tylko spojrzenie na uporządkowane chronologicznie zmiany w ukazywaniu postaci funkcjonariuszy. Warto zwrócić uwagę na pełnione przez nie funkcje. W filmie socrealistycznym będzie chodziło o przedstawienie obrazu społeczeństwa i struktury społecznej. Oficerowie bezpieczeństwa mieli być ostateczną instancją, do której można się zwrócić w sytuacji zagrożenia. Z kolei filmy sensacyjno-szpiegowskie pokazywały siłę państwa i stanowiły ostrzeżenie dla obywateli. Realizowane w latach 60. filmy o działaniach aparatu bezpieczeństwa w początkach Polski Ludowej legitymizowały zarówno jej przeszłość, jak i teraźniejszość.

Ważną grupę filmów stanowią utwory nastawione na rozliczenie z przeszłością i ukazujące w ten sposób obraz teraźniejszości. Można tu wyróżnić trzy fazy. Po pierwsze, będą to nieśmiałe próby, tak jak to było wówczas możliwe, nawiązania do przeszłości na początku lat 60. Drugą grupę tworzą filmy należące do tzw. nurtu kina „rozrachunkowego”, z przełomu lat 70. i 80. Trzecia wreszcie grupa to filmy zrealizowane po roku 1989. Wśród tych ostatnich szczególną uwagę zwracają *Psy* Władysława Pasikowskiego. Film ten jednak stanowi przede wszystkim jeden z najważniejszych i najciekawszych portretów okresu transformacji.

W trakcie spotkania zaprezentowane zostaną fragmenty następujących filmów: *Niedaleko Warszawy* (1954), reż. Maria Kaniewska-Forbert; *Yokmok* (1963), reż. Stanisław Możdżeński; *Hasło Korn* (1968), reż. Waldemar Podgórski; *Indeks*(1977/1981), reż. Janusz Kijowski; *Przysłuchanie* (1982/1989), reż. Ryszard Bugajski; *Rozmowy kontrolowane*(1991), reż. Sylwester Chęciński; *Psy* (1992), reż. Władysław Pasikowski; *Gry uliczne* (1996), reż. Krzysztof Krauze; *Norymberga* (2006, Teatr TV), reż. Waldemar Krzystek.

